

Siseministri määruse „Eluruumi tuleohutuse tagamiseks toetuse andmise tingimused ja kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel. Siseministri määruse „Eluruumi tuleohutuse tagamiseks toetuse andmise tingimused ja kord“ eelnõu (edaspidi *eelnõu*) reguleerib programmi „Kodud tuleohutuks“ raames eluruumi tuleohutuse tagamiseks kohaliku omavalitsuse üksusele makstava toetuse (edaspidi *toetus*) andmise ning selle kasutamise ja tagasinõudmise tingimusi ja korda.

Päästeamet on aastast 2018 panustanud toimetulekuraskustes inimeste eluruumide tuleohutuse parandamisse. Algselt „500 kodu korda“ ja tänaseks „Kodud tuleohutuks“ nime kandva programmi vahendite toel on tuleohutust suurendatud umbes 2500 eluruumis. Toetust on eraldatud riigieelarvelistest vahenditest ja 2024. aastal on projekti eelarve 1 miljon eurot, millele kohaliku omavalitsuse üksus lisab võimalusel omaosaluse.

Programmi „Kodud tuleohutuks“ tegevusi viib Päästeamet ellu koostöös kohaliku omavalitsuse üksustega. Kui Päästeamet hindab oma ennetustegevuse, peamiselt kodunõustamise, käigus eluruumide tuleohutusala seisukorda, siis kohaliku omavalitsus üksuse pädevuses on hinnata inimeste abivajadust. Nende kahe kriteeriumi (eluruumi tuleohutusala seisukord ja eluruumi valdaja toimetulek) põhjal selgitatakse välja programmi sihtrühm. Kohaliku omavalitsuse üksused võivad panustada programmi oma eelarveliste vahenditega, mis võimaldab tegevusi ellu viia suuremas mahus.

Päästeameti statistika ja kogemus näitavad, et vajadus eluruumide tuleohutuse parandamise järele on jätkuvalt suur. Tulekahjude tekkepõhjusti analüüsidest nähtub, et enim eluhoonepõlenguid saab alguse rikkis elektriseadmetest ja -süsteemidest, hooletust suitsetamisest ning õnnetustest lahtise tulega. Paljudel juhtudel on ohuallikaks nõuetele vastavalt hooldamata küttesüsteem. Selliste eluruumide omanikel või valdajatel puuduvad enamasti rahalised vahendid nende korrastamiseks ja tuleohutusnõuetega vastavusse viimiseks. Vajalik kulu ühe eluruumi kriitiliste probleemide lahendamiseks on sihtgrupile majanduslikult sageli ületamatu takistus oma eluruumi tuleohutuse tagamisel. Eluruumide tuleohutuse tagamine peab aga olema kättesaadav kõigile, sõltumata nende majanduslikust, tervislikust või sotsiaalsest seisundist.

Toetuse taotleja on kohaliku omavalitsuse üksus, kes esitab Päästeametile taotluse iga abivajaja kohta koos lisadokumentidega. Abivajaja on inimene või leibkond, kelle valduses olev eluruum on tuleohtlik (hinnatud Päästeameti kodunõustamise käigus vastava riskihindamise meetodika alusel) ja kes on kohaliku omavalitsuse üksuse hinnangul toimetulekuraskustes. Toetuse vajaduse väljaselgitamiseks teevad Päästeamet ja kohaliku omavalitsuse üksused juhtumipõhist koostööd.

Eelnõul on positiivne mõju inimeste elukeskkonnale, kuna toetuse andmisega ennetatakse tuleõnnetusi ja tõstetakse kogukonna turvalisust. Toetuse andmisel muudetakse abivajavate

inimeste eluruumid tuleohutumaks, tõstetakse elanikkonna ohuteadlikkust ning kujundatakse inimestes õnnetusi ennetavaid hoiakuid ja käitumist, mis läbi vähenevad tuleõnnetused.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Päästeameti ennetustöö osakonna nõunik Pilleriin Kurg (pilleriin.kurg@rescue.ee) ja õigusosakonna õigusloome jurist Kätlin Tänavots (katlin.tanavots@rescue.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi õigusnõunik Kaidi Kulp (kaidi.kulp@siseministeerium.ee).

Eelnõu ja seletuskiri on keeleliselt toimetamata.

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõu, Euroopa Liidu õiguse rakendamise ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 7 peatükist ja 23 paragrahvist.

1. peatükk. Üldsätted

Paragrahviga 1 sätestatakse eelnõu reguleerimisala. Eelnõuga kehtestatakse programmi „Kodud tuleohutuks“ raames eluruumi tuleohutuse tagamiseks toetuse andmise ning selle kasutamise ja tagasinõudmise tingimused ja kord.

Paragrahviga 2 sätestatakse toetuse andmise eesmärk ja tulemus.

Lõike 1 kohaselt on toetuse andmise eesmärgiks kohaliku omavalitsuse üksuse abil toimetulekuraskustes inimese (edaspidi *abivajaja*) eluruumis tuleohutust tagavate tegevuste elluviimine. Toetus on suunatud eelkõige erivajadusega inimese, eaka või pere, kus kasvab vähemalt üks alaealine laps, eluruumi parandamiseks. Eakana on eelnõus mõeldud inimesi alates vanusest 65 eluaastat. Inimese toimetulekuraskust ja abivajadust hindab kohaliku omavalitsuse üksus, eluruumi võimalikku tuleohtu hindab Päästeamet.

Eelnõu alusel rahastatakse projekte, mille eesmärkide saavutamisel selgitab taotleja koostöös Päästeametiga kodunõustamise teel välja sihtrühma kooskõlas toetuse andmise eesmärgiga. Toetuse andmise eesmärgi saavutamiseks toetatakse tegevusi, millega panustatakse tulekahjuga seotud õnnetuste ennetamisesse, turvalisema elukeskkonna loomisesse, tehes abivajaja eluruumides tuleohutust tagavaid töid (näiteks küttesüsteemi, sh gaasikütteseadme, parandamine, lammutamine, uue ehitamine või paigaldamine; elektrisüsteemi parandamine ja uuendamine).

Lõike 2 kohaselt on toetuse andmise tulemusena abivajaja eluruumis paranenud tuleohutus ning vähenenud tuleõnnetusse sattumise risk.

Paragrahvis 3 nimetatakse toetuse andjaks Päästeamet (edaspidi *toetuse andja*), kes menetleb toetuse taotlusi (edaspidi *taotlus*), teeb toetuse väljamakseid ja teostab järelevalvet toetuse kasutamise üle.

Toetuse andja vastutab taotlusvooru väljakuulutamise ja koordineerimise eest, teavitab toetuse saamise võimalusest, menetleb esitatud taotlust ja otsustab, kas taotlus rahuldada või mitte jne. Toetuse andja täpsem õiguste ja kohustuste loend on toodud seletuskirja § 22 selgituses.

2. peatükk. Toetuse andmise alused

Paragrahviga 4 sätestatakse toetatavad tegevused.

Lõike 1 ja 2 kohaselt toetatakse projekte, mille tegevus panustab otseselt eelnõu eesmärgi ja tulemuse saavutamisse. Kõik toetuse saamise aluseks olevad tegevused peavad olema kooskõlas kehtivate õigusaktidega. Projekteerimise ja ehitamise teostajaks peab olema tööde tegija, kes on pädev vastava teenuse osutamiseks ja vastab ehitusseadustiku §-des 19–25 sätestatud nõuetele.

Lõike 3 kohaselt on toetatavateks tegevusteks:

- küttesüsteemi, sealhulgas gaasikütteseadme, parandamine, lammutamine, ehitamine või paigaldamine;
- korstnapühkimise teenus;
- ehitise audit;
- elektrisüsteemi parandamine või uuendamine;
- elektriseadme välja vahetamine koos elektrisüsteemi parandamise või uuendamisega;
- elektripaigaldise audit;
- automaatse tulekustutusüsteemi (nn sprinklersüsteemi) paigaldamine;
- tuleohutust tagava seadme või vahendi paigaldamine, näiteks suitsuandur, esmased tulekustutusvahendid (tuletekk ja tulekustuti), vingugaasiandur, temperatuuriandur, rasksüttiv sisustus, pliidivalvur, erivajadustega inimeste häiresüsteemid.

Paragrahv 5 reguleerib kulu abikõlblikkust.

Lõike 1 kohaselt on abikõlblik kulu, mis on tehtud toetuse saaja poolt projekti abikõlblikkuse perioodi jooksul, vastab projekti eesmärkidele ja on vajalik, põhjendatud ning otseselt seotud projekti elluviimisega. Tegemist on kulu abikõlblikuks lugemise üldpõhimõttega.

Lõige 2 sätestab abikõlblike kulude loendi. Abikõlblik kulu on juriidiliselt isikult või füüsilisest isikust ettevõtjalt projekti elluviimiseks vajaliku teenuse või eseme soetamise kulu, ehitustööde projekteerimiskulu, ehitusmaterjali kulu ja projekti elluviimisega otseselt seotud transpordikulu.

Lõikes 3 on abikõlblike kulude üldtingimused, mida tuleb järgida. Kirjeldatakse, milliste tunnuste esinemisel loetakse kulu põhjendatuks. Riigisisese õigusega kooskõlas olemise tingimus seisneb muu hulgas selles, et toetuse saaja peab järgima maksuseadustest ja riigihangete seadusest tulenevaid piiranguid. Üldjuhul on kulu abikõlblikkuse oluline tingimus ka see, et kulu peab olema kaetud toetuse saaja arvelduskontolt. Kulu on põhjendatud, kui kulu on sobiv, vajalik ja tõhus ette nähtud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks ning tekib toetatavate tegevuste käigus. See avaldub läbi põhjendatuse nõude ehk peab olema tuvastatav põhjuslik seos, millest saab järeldada, et nimetatud kulu on tekkinud. Kulu peab olema tekkinud ja tasutud projekti abikõlblikkuse perioodil ehk kõik ülekanded seoses projekti tasudega tuleb teha taotlusvooru väljakuulutamise eelarve aasta jooksul.

Lõikega 4 kehtestatakse mitteabikõlblike kulude loend. Loetletud mitteabikõlblike kulude osas on valdavalt tegemist toetuse andmise eesmärgi täitmiseks ebaoluliste või ebasobivate

kuludega. Mõistlik on sellised kulud toetusvahendite ebaotstarbeka kasutamise vältimiseks välistada. Näiteks kulud auhindadele ja kingitustele võivad teatud projektides olla õigustatud, kuid käesoleval juhul ei ole see seotud projekti eesmärgiga.

Välistatud on samade tegevuste ning sarnaste eesmärkide ja tulemuste saavutamise topeltfinantseerimine. Toetust ei ole lubatud taotleda kulule, millele on toetus juba eraldatud.

Lõike 5 kohaselt ei tohi toetust kasutada tulu teenimiseks. Toetuse andmise eesmärk on abivajaja eluruumis tuleohutust suurendavate tegevuste tegemine. Toetuse taotlemise eesmärgiks ei või olla parandada kellegi majanduslikku olukorda või teenida selle pealt rahalist kasu. Eeltoodust lähtuvalt on piiratud näiteks üüripinnal tehtavad tööd.

Paragrahv 6 sätestab abikõlblikkuse perioodi.

Lõike 1 ja 2 kohaselt on projekti abikõlblikkuse periood ajavahemik, mille kestel tehakse projekti tegevusi ja tekivad projekti kulud. Abikõlblikkuse periood algab taotlusvooru väljakuulutamist ja lõppeb kõige hiljem 31. detsembril taotlusvooru välja kuulutamise kalendriaastal.

Lõike 3 kohaselt ei saa abikõlblikkuse perioodi pikendada, kuna vastavaks eelarve aastaks eraldatud rahalised vahendid tuleb ära kasutada taotlusvooru väljakuulutamise eelarve aasta jooksul.

Paragrahv 7 sätestab taotlusvooru eelarve ja toetuse ülemmäära.

Lõike 1 kohaselt kujuneb toetuse taotlusvooru eelarve vastavalt eraldatud riigieelarvelistele vahenditele kalendriaasta kohta. Taotlusvooru eelarve kinnitatakse igaks taotlusvooruks Päästeameti peadirektori käskkirjaga.

Lõike 2 kohaselt on toetuse ülemmäär 6000 eurot. Projekti kogumaksumusele piirangud puuduvad ja toetuse ülemmäära ületava summa võib lisada kohaliku omavalitsuse üksus. Taotlusvoorus osalemine ei eelda omafinantseeringu olemasolu, kuid eelmises lauses nimetatud ülekulu võib käsitada kohaliku omavalitsuse üksuse poolt projekti lisafinantseeringuna.

Eelnõu § 8 sätestatakse vähese tähtsusega abi andmise tingimused.

Lõikes 1 ja 2 sätestatakse riigiabi andmisel järgitavad õiguslikud alused ning antakse viited vastavatele regulatsioonidele.

Eelnõu alusel toetuse andmine ehk eelnõus nimetatud tegevuste toetamine võib kvalifitseeruda riigiabiks konkurentsiseaduse § 30 lõike 1 mõistes või vähese tähtsusega abiks konkurentsiseaduse § 33 lõike 1 tähenduses. Konkurentsiseaduse § 30 lõige 1 sätestab, et riigiabiks loetakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud abi. Riigiabi konkreetset definitsiooni Euroopa Liidu toimimise leping ei anna, kuid artikli 107 lõike 1 järgi on riigiabi igasugune liikmesriigi või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kui võrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust. Vähese tähtsusega abi hinnatakse samade kriteeriumide alusel kui riigiabi. Kõikide taotluste puhul hindab hindamiskomisjon iga taotluse puhul eraldi, kas toetus loetakse grupierandiga hõlmatud riigiabiks, vähese tähtsusega abiks või mitte.

Lõike 3 kohaselt on toetuse andja kohustus kontrollida, kas programmist taotletav toetus on käsitatav vähese tähtsusega abina.

Lõikes 4 ja 5 sätestatakse, et vähese tähtsusega abi andmisel tuleb muuhulgas jälgida, et ühele taotlejale antava vähese tähtsusega abi kogusumma ei ületaks mis tahes kolme eelarveaasta pikkuse ajavahemiku jooksul 300 000 eurot või üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavale ettevõtjale 750 000 eurot. Kogusumma all mõeldakse kogu riigipoolset toetust kokku. Kui vähese tähtsusega abina kvalifitseeruvat toetust taotletakse suuremas summas kui taotleja on õigustatud saama ning grupierandiga hõlmatud riigiabi projektile anda ei saa (näiteks grupierandi määruse artikli 53 kultuuriliste eesmärkide ja tegevuste loend ei hõlma ärilisi tegevusi nagu mood ja disain), vähendab toetuse andja taotleja nõusolekul toetuse summat kuni vähese tähtsusega abi ülemmääraneni.

Lõige 6 sätestab, et kui vähese tähtsusega abina kvalifitseeruvat toetust taotletakse suuremas summas kui taotleja on vähese tähtsusega abina õigustatud saama, vähendab toetuse andja taotleja nõusolekul toetuse summat vähese tähtsusega abi ülemmääraneni.

3. peatükk. Toetuse taotlejale, eluruumile ja toetuse taotlusele esitatavad nõuded

Paragrahv 9 sätestatakse nõuded toetuse taotlejale.

Lõikes 1 sätestatakse, et toetuse taotlejaks on kohaliku omavalitsuse üksus.

Lõike 2 järgi peab olema toetuse taotlejal mitteabikõlblike kulude tasumise suutlikkus. Juhul, kui toetuse saaja eluruumis on otstarbekas toetatavate tegevuste tegemisel teha tegevusi mis ei ole eelhõu tingimuste kohaselt abikõlblikud, tuleks need kanda taotlejal. Toetuse taotlejal ei ole kohustus kanda mitteabikõlblike kulusid, vaid see on võimalus.

Paragrahv 10 sätestab nõuded eluruumile, mille tuleohutuse parandamiseks on võimalik toetust taotleda.

Lõige 1 sätestab, et eluruum peab olema aastaringseks elamiseks sobib elamu või korter. Toetus on ettenähtud abivajaja püsielukohas tuleohutuse tagamiseks.

Lõike 2 kohaselt on eluruumi omanik abivajaja, abivajaja lähisugulane (vanavanem, vanem, vend, õde, laps või lapselaps) või hõimlane (abikaasa, abikaasa vanem, vend, õde või laps) ning eluruum on rahvastikuregistri andmete kohaselt abivajaja elukoht. Tegevusi eluruumis, kus abivajaja on eluruumi valdaja, toetatakse tingimuseel, et eluruumi omanik annab kirjaliku kinnituse, et abivajaja saab eluruumi kasutada vähemalt kolm aasta pärast toetatud tegevuste elluviimist.

Toetatavaid tegevusi tehakse eluruumis, mis on kinnistusraamatu andmete kohaselt abivajaja omanduses ja rahvastikuregistri andmetel tema elukoht. Samuti saab toetatavaid tegevusi teha eluruumis, mille omanik abivajaja ise ei ole, kuid ta elab alaliselt oma hõimlasele või lähisugulasele kuuluvas eluruumis ja saab seal peale tööde teostamist elada vähemalt kolm aastat. Eeltoodud juhul on nõutav hõimlase või lähisugulase kirjalik kinnitus. Alalise elanikuna käsitatakse isikut, kes kasutab eluruumi aastaringseks igapäevaseks elamiseks (ei ole suvila vms puhkusekoht, kus käia).

Lõike 3 kohaselt saab toetust taotleda ka eluruumi parandamiseks, mis ei vasta lõikes 2 nimetatud nõuetele ehk abivajaja ei ela temale, tema sugulasele või hõimlasele kuuluvas eluruumis, vaid üürib eluruumi kolmandalt isikult ning sellesse eluruumi, milles abivajaja elab, on vaja paigaldada paragrahvis 4 lõikes 3 punktis 8 nimetatud tuleohutust tagavaid seadmeid või vahendeid (nt suitsuandur, esmased tulekustutusvahendid (tuletekk ja tulekustuti), vingugaasiandur, temperatuuriandur, rasksüttiv sisustus, pliidi valvur, erivajadustega inimeste

hääresüsteemid jmt). Üldjuhul ei teostata toetatavaid tegevusi üüripinnal elava abivajaja eluruumis, kuna võib esineda oht, et üürileandja lõpetab isikuga üürisuhte peale eluruumi parandamist. Väga erandlikel juhtudel eraldatakse riigieelarvelisi vahendeid üüripinna parandamiseks. Sel juhul selgitavad Päästeamet ja kohaliku omavalitsuse üksus koostöös toetuse saaja välja juhtumipõhiselt.

Lõige 4 sätestab nõude, et eluruumides, mille tingimusi projekti vahenditest parandatakse, peab olema kuue kuu jooksul enne taotluse esitamist läbi viidud Päästeameti kodunõustamine. Infot teostatud kodunõustamise kohta või kodunõustamise tellimiseks saab toetuse andjalt.

Paragrahv 11 kehtestab nõuded taotluse esitamiseks ja vormistamiseks.

Lõike 1 ja 2 kohaselt peab toetuse taotlemiseks esitatama iga abivajaja kohta ühe taotluse koos lisadokumentidega. Taotlus peab olema eesti keeles ja sisaldama informatsiooni ulatuses, mis võimaldab toetuse andjal kontrollida toetuse saaja ja taotluse vastavust käeoleva eelnõu nõuetele. Taotlusest peab selguma, et toetust taotletakse eelnõus nimetatud eesmärkidel ja toetatavateks tegevusteks ning et projekt panustab tulemustesse. Sealhulgas sätestatakse, milliseid andmeid ja lisadokumente peab taotlus sisaldama:

- 1) taotleja nimi ja registrikood;
- 2) taotleja kontaktandmed, sealhulgas taotleja e-posti aadress;
- 3) taotleja arvelduskonto number ja viitenumber
- 4) projekti eelarve kulude lõikes ja taotletav toetuse summa;
- 5) taotleja esindusõigusliku isiku andmed;
- 6) andmed eluruumi ja toetatavate tegevuste kohta;
- 7) teave abivajaja ja eluruumi omaniku kohta;
- 8) kinnitus, et taotlus on esitatud eluruumi omaniku teadmisel ja nõusolekul;
- 9) eluruumi omaniku käesoleva määruse § 10 lõikes 2 nõutud kinnitus, kui abivajaja ei ole eluruumi omanik;
- 10) teave võrreldavate hinnapakumiste kohta ja eduka pakkuja valiku põhjendus;
- 11) teave, kui taotleja on projekti tegevustele taotlenud toetust samal ajal muust riigieelarvelisest, Euroopa Liidu või muust välisabi toetusmeetmest;
- 12) muu vajalik teave.

Toetuse taotlemise taotlusvorm ja selle lisad on kättesaadavad Päästeameti veebisaidil aadressil: www.paasteamet.ee

Lõike 3 kohaselt on soovituslik planeeritavad tegevused enne taotluse esitamist toetuse andjaga läbi arutada.

4. peatükk. Taotlusvooru avamine, taotluse esitamine ja menetlemine ning taotluse kohta otsuse tegemine

Paragrahv 12 sätestab taotlusvooru avamise ja taotluste esitamise.

Lõike 1 kohaselt kinnitab toetuse andja taotluste esitamise ajakava ja eelarve. Taotluste esitamine on jooksev kuni eelarveliste vahendite lõppemiseni, kuid mitte hilisem kui väljakuulutamise teates sätestatud tähtpäev. Taotlusi saab esitada jooksvalt kuni eelarveliste vahendite lõppemiseni, kuid taotluse esitaja peab arvestama, et toetatavad tegevused peab jõudma ära teha taotlusvooru kalendriaasta lõpuks. Toetatavate tegevuste tähtaega ei saa pikendada.

Lõike 2 järgi kuulutab toetuse andja taotlusvooru välja oma veebisaidil ning vähemalt ühes üleriigilises päevalehes, avaldades taotlemise algusaja ja taotlusvooru eelarve.

Lõike 3 kohaselt esitab taotleja esindusõiguslik isik taotluse ja selle lisadokumendid digiallkirjastatult toetuse andja e-posti aadressil rescue@rescue.ee. Esindusõiguslik isik on valitsev linnapea või vallavanem või tema volikirja alusel tegutsev isik. Volikiri tuleb esitada koos taotlusega.

Paragrahv 13 sätestab taotluse menetlemise aja. Taotlusi menetletakse esitamise järjekorras ja otsus selle rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta tehakse 60 kalendripäeva jooksul taotluse esitamisest arvates.

Paragrahv 14 reguleerib taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollimist.

Lõike 1 kohaselt kontrollib toetuse andja tähtaegselt esitatud taotluse ja taotleja vastavust määruuses sätestatud nõuetele.

Lõike 2 kohaselt võib toetuse andja juhul, kui taotluse läbi vaatamise käigus selgub, et taotlus ei ole piisavalt selge või selles esinevad puudused, küsida taotlejalt selgitusi ja lisadokumente taotluses esitatud andmete kohta või nõuda taotluse täiendamist või muutmist. Taotlejale edastatakse vastavasisuline teade, milles on kirjeldatud asjaolud, mis vajavad täiendavat selgitamist, täiendamist või lisateavet, ning märgitud tähtpäev puuduste kõrvaldamiseks. Puuduste kõrvaldamiseks võib toetuse andja anda taotlejale kuni viis tööpäeva, mil peatub taotluse menetlemise aeg. Kui puudus kõrvaldatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks. Toetuse andja jätab taotluse läbi vaatamata ja sisuliselt hindamata, kui taotleja ei ole tähtaja jooksul puudusi kõrvaldanud või kui puuduste kõrvaldamise raames esitatud lisateave ei anna ikkagi alust lugeda nõue täidetuks. Vastav teavitus edastatakse taotlejale ja tema taotluse osas tehakse rahuldamata jätmise otsus.

Lõike 3 kohaselt tunnistatakse taotlus nõuetele vastavaks, kui taotleja ja taotlus vastavad eelnõu nõuetele. Toetuse andja saab tunnistada taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks juhul, kui on täidetud kõik eelnõu §-des 9—11 sätestatud nõuded.

Lõike 4 kohaselt ei tunnistata taotlust nõuetele vastavaks, kui taotleja või taotlus ei vasta eelnõu nõuetele ja taotleja ei ole taotluses esinevaid puudusi määratud tähtaja jooksul kõrvaldanud. Taotlus tunnistatakse nõuetele mittevastavaks, kui esineb vähemalt üks järgnevatest asjaoludest:

- 1) taotleja ei vasta § 9 sätestatud nõuetele;
- 2) eluruum ei vasta § 10 sätestatud nõuetele;
- 3) taotlus ei vasta § 11 sätestatud nõuetele;
- 4) taotluses on esitatud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid ja puudused on toetuse andja määratud tähtpäevaks kõrvaldamata;
- 5) toetus ületab vähese tähtsusega abi ülemmäära ja taotleja ei nõustu, et toetust vähendatakse vähese tähtsusega abi ülemmäärani.

Lõike 5 kohaselt teeb toetuse andja nõuetele mittevastavaks tunnistatud taotluse kohta rahuldamata jätmise otsuse.

Paragrahv 15 sätestab nõuetele vastavaks tunnistatud taotluse hindamise põhimõtted.

Lõike 1 kohaselt moodustab Päästeameti päästkeskuse juht käskkirjaga taotluse hindamiseks vähemalt viieliikmelise komisjoni. Hindamiskomisjoni kuuluvad Päästeameti ametnikud, üldjuhul on selleks ennetusosakonna nõunik, päästkeskuse ennetusbüroo juhataja,

enetusbüroo enetuspartner, kes koordineerib projekti ja ohutusjärelvalvebüroo inspektor. Lisaks peavad hindamiskomisjoni liikmed kooskõlas korruptsioonivastase seaduse ja haldusmenetluse seadusega kinnitama oma erapooletust ja sõltumatust hindamiskomisjoni protokollis. Erapooletuse nõue rakendub kõikidele hindajatele. Seotuse olemasolul tuleb hindajal end taandada haldusmenetluse seaduse § 10 korras. Taandamise korral tehakse vastav märge hindamiskomisjoni protokollis. Erapooletuse ja sõltumatuse kinnitamine hinnatavatest taotlustest ei tähenda tingimata kirjalikku kinnitamist.

Lõike 2 kohaselt hindab komisjon nõuetele vastavat taotlust järgmiste hindamiskriteeriumite alusel:

- 1) taotluse sisuline põhjendatus - komisjon hindab, kas taotluses planeeritud tegevused on vastavuses toetuse andmise eesmärgiga;
- 2) planeeritavate tegevuste põhjendatus - komisjon hindab, kas planeeritud tegevused on otstarbekad, kas oleks võimalik sama tulemus saavutada sobivamate tegevustega ning vajadusel teeb vastava ettepaneku;
- 3) eeldatav tulemus - komisjon hindab, kas planeeritud tegevused vastavas eluruumis on piisavad ja kõiki asjaolusid arvestades sobivaimad tulemuse saavutamiseks;
- 4) taotluse eelarve - komisjon hindab eelarve põhjendatust.

Lõikega 3 jäetakse komisjonile õigus teha taotlejale ettepanek täiendada taotluse sisu, eelarvet või eeldatavat tulemust. See on vajalik selleks, et olukorras, kus taotlus on põhjendatud, kuid selle sisu, eelarve või tulemused vajaksid täiendamist, saaks taotleja selle võimaluse. Muutmissettepanek on põhjendatud näiteks juhul, kui planeeritud tegevused pole taotletavas mahus sobivad, vajalikud või piisavalt tõhusad. Muutmissettepanek võib olla ajendatud ka asjaolust, et toetuse summa ei võimalda planeeritud tegevusi täielikult katta. Sellisel juhul pakutakse taotlejale võimalust kaaluda taotluse muutmist.

Paragrahvis 16 nähakse ette taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise tingimused ja kord ning üldised alused.

Lõikes 1 sätestatakse, kes teeb taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse. Taotlus rahuldatakse Päästeameti peadirektori poolt juhul, kui taotleja, eluruum ja taotlus vastavad eelnõus nimetatud nõuetele ning taotlus kuulub hindamiskomisjoni hindamistulemuse põhjal rahuldamisele.

Lõike 2 kohaselt tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus, kui taotleja, eluruum või taotlus ei vasta kas ühele või mitmele eelnõus sätestatud nõudele ja on tunnistatud nõuetele mittevastavaks, kui taotlusvoorus ei jätku enamate taotluste toetamiseks rahalisi vahendeid, taotlusvooru eelarve mahu tõttu või kui taotluse menetlemise käigus selgub, et taotluses on esitatud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid ning need on määratud tähtpäevaks kõrvaldamata.

Lõige 3 sätestab taotluse osalise rahuldamise tingimused ehk kui taotleja ei ole nõus taotluse osalise rahuldamise ettepanekuga toetuse vähendamise või projektis kavandatud toetatavate tegevuste muutmise kohta, tehakse selle osas rahuldamata jätmise otsus.

Lõige 4 sätestab taotluse rahuldamise või osalise rahuldamise otsuses märgitavad andmed.

Lõige 5 sätestab taotluse rahuldamata jätmise otsuses märgitavad andmed.

Lõike 6 kohaselt saadetakse taotlejale tema kohta tehtud otsus elektrooniliselt.

5. peatükk. Toetuse kasutamine ja tagasinõudmine

Paragrahviga 17 sätestatakse toetuse kasutamise lepingu (edaspidi *leping*) põhimõtted. Leping sõlmitakse toetuse saaja ja toetuse andja vahel pärast otsuse tegemist, et täpsustada toetuse andmise tingimusi, korraldust ning toetuse väljamakset. Lepingu allkirjastab Päästeameti peadirektor.

Paragrahviga 18 sätestatakse, millistel tingimustel saab taotluse rahuldamise ja osalise rahuldamise otsust muuta ja kelle algatusel.

Lõike 1 kohaselt muudetakse taotluse rahuldamise või osalise rahuldamise otsust toetuse andja algatusel või toetuse saaja sellekohase kirjaliku avalduse alusel. Toetuse andja peab iga teavet hindama, sest olenemata toetuse saaja taotluse sõnastusest võib teave olla käsitletav sisuliselt taotluse rahuldamise või osalise rahuldamise otsuse muutmise avalduse või teatena. Muutmine toimub reeglina toetuse saaja algatusel, näiteks juhul, kui toetuse saaja peab möödapääsmatuks muuta projekti (toetatavat tegevust või selle ulatust või jäetakse tegevus ära või lisatakse täiendav tegevus), abikõlblike kulude kogumahtu või toetuse osakaalu abikõlblikest kuludest. Toetuse otsuse muutmise vajadus uute asjaolude ilmnemisel võib tekkida siis, kui ilmnevad faktid või olukorrad, mida ei ohud toetuse otsuse tegemisel teada ja mis mõjutavad toetuse määramist, suurust või muid tingimusi. Muutmise põhjuseks võib olla näiteks abivajaja surm või elukoha vahetus, ehitise auditi tulemusena ei ole toetatav objekt elamiskõlblik, toetatavate tegevuste tegemine ei ole otstarbekas vms. Muutmise võimaldamine on sobiv ja vajalik, sest toetuse taotlemisel ei pruugita kõiki tulemuse saavutamiseks vajaminevaid tegevusi või tegevuste ulatust ette näha.

Lõige 2 sätestab, et toetuse andjal on õigus keelduda taotluse rahuldamise või osalise rahuldamise otsuse muutmisest, kui soovitatav muudatus:

- 1) ei ole kooskõlas projekti sisu ja eesmärkidega või seab kahtluse alla projekti oodatava tulemuse saavutamise;
- 2) ei ole kooskõlas käesolevas määruses esitatud nõuetega;
- 3) seab kahtluse alla projekti tegevuste lõpetamise abikõlblikkuse perioodil;
- 4) ei ole põhjendatud.

Ei ole põhjendatud nõuda toetuse saajalt algsest kavandatud tegevusplaanist detailselt ja jäigalt kinnihoidmist, kuid muutuda ei tohi projekti eesmärk ja projekti tegevustega saavutatav tulemus.

Taotluse rahuldamise otsust saab muuta, kuni see ei ole kehtivust kaotanud. Haldusakt kehtib kuni haldusaktiga antud õiguse või kohustuse lõpliku realiseerimiseni. Taotluse rahuldamise otsust võib muuta kuni abikõlblikkuse perioodi lõpuni, kuid mitte pärast projekti tegevuste lõppemist.

Toetuse andja võib keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest, kui muutunud asjaolude tõttu ei ole projekt kooskõlas eelnõus sätestatud tingimustega, soovitud muudatuse korral on oodatavate tulemuste saavutamine kaheldav või projekti tegevuste lõpetamine projekti abikõlblikkuse perioodi jooksul ei ole tõenäoline. Sellisel juhul toetuse saaja avaldust taotluse rahuldamise otsuse muutmiseks ei rahuldata ja toetuse saajal ei ole toetuse kasutamist ette nähtud tingimustel võimalik jätkata ning taotluse rahuldamise otsus tunnistatakse täielikult või osaliselt kehtetuks.

Lõike 3 kohaselt teeb toetuse andja taotluse rahuldamise või osalise rahuldamise muutmise otsuse üldjuhul 30 tööpäeva jooksul vastavasisulise taotluse saamisest arvates.

Lõike 4 kohaselt võib toetuse saaja taotluse rahuldamise või osalise rahuldamise otsuse muutmise avaldust esitamata muuta projekti eelarves konkreetsele eluruumile ette nähtud eelarverea mahtu teise eelarverea mahu arvelt kuni kümne protsendi võrra võrreldes taotluse rahuldamise otsuses sätestatuga. Selline vajadus võib tekkida tööde teostamise käigus, kuna suuremahuliste tööde puhul ei pruugi kõik kaasnevad kulud olla visuaalse vaatluse põhjal nii täpselt prognoositavad. Kui projekti eelarve suureneb, katab selle taotleja.

Lõike 5 kohaselt võib taotluse rahuldamise või osalise rahuldamise otsust muuta tagasiulatuvalt, kui see on põhjendatud, aitab kaasa projekti tulemuste saavutamisele ja ei ole vastuolus vähesetähtsusega abi andmise reeglitega. Tegemist on pigem erandliku olukorraga.

Paragrahviga 19 kehtestatakse toetuse kasutamise seotud aruande esitamise ja kinnitamise põhimõtted.

Lõikes 1 sätestatakse toetuse saajale projekti aruande esitamise kohustus ja nõue, et see tuleb allkirjastada esindusõigusliku isiku poolt.

Lõike 2 kohaselt tuleb aruandes esitada fotod eluruumist enne ja pärast toetuse kasutamist. Toetuse andjal on õigus aruandes esitatud fotosid avalikult kasutada nii meedias kui ka õppematerjalina.

Lõike 3 kohaselt tuleb projekti aruanne esitada hiljemalt 15 kalendripäeva jooksul abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäevast, kuid mitte hiljem kui toetuse andmise kalendriaastale järgnevas 15. jaanuariks. Aruannete vormid on saadaval Päästeameti veebisaidil aadressil: www.paasteamet.ee.

Aruandes tuleb muuhulgas välja tuua hinnapakkumine, ostuarve ja maksekinnitus ning fotod eluruumist enne ja pärast toetuse realiseerimist.

Lõikes 4 sätestatakse, et toetuse andja võib juhul, kui aruande läbi vaatamise käigus selgub, et aruandes esinevad puudused, küsida toetuse saajalt selgitusi ja lisadokumente aruandes esitatud andmete kohta või nõuda aruande täiendamist ehk puuduste kõrvaldamist. Puuduste kõrvaldamiseks võib toetuse andja anda toetuse saajale kuni kümne tööpäeva, mil peatub aruande menetlemise aeg. Kui puudus kõrvaldatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks.

Lõige 5 sätestab, kui tegevuste kulu oli väiksem kui taotluse eelarve ja kogumaksumus seeläbi vähenenud, tagastab taotleja kasutamata toetuse lepingu kohaselt.

Lõikes 6 sätestatakse, et toetuse andja ei kinnita aruannet, kui:

- 1) toetuse saaja on aruandes või toetuse kasutamise seotud dokumendis esitatud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid;
- 2) toetuse saaja ei ole taotluse rahuldamise või osalise rahuldamise otsuses ettenähtud projekti tegevusi eeltoodud otsuses määratud tähtajaks teinud või toetuse saaja kirjeldatud tegevused ei ole tõendatud.

Lõikes 7 sätestatakse, et aruande kinnitamata jätmisel nõuab toetuse andja toetuse osaliselt või täielikult tagasi.

Paragrahv 20 sätestatakse, millistel juhtudel nõuab toetuse andja toetuse osaliselt või täielikult tagasi ning mida peab sisaldama tagasinõudmise otsus. Toetust taotledes nõustub taotleja toetuse eraldamise tingimustega, sealhulgas kohustusega maksta toetus tagasi, kui toetust on kasutatud mitteabikõlbliku kulu katteks või muu toetuse tagasinõudmise aluse esinemisel. Toetuse tagasinõudmise otsuse puhul on tegemist haldusmenetluse seaduse tähenduses haldusaktiga.

Lõigetes 1-2 sätestatakse, millal tehakse otsus toetuse osalise või täieliku tagasinõudmise kohta. Toetuse tagasinõudmise otsus tuleb teha näiteks siis, kui hüvitamiseks esitatud kulu osutub mitteabikõlblikuks. Näiteks sama kulusumma on hüvitamise aluseks juba olnud, kulu liik ei ole abikõlblik, kulu liik on abikõlblik, kuid see ei ole seotud toetatava tegevusega. Kulu võib lugeda mitteabikõlblikuks puuduste kõrvaldamiseks täiendava tähtaja andmiseta, kui on ilmselge, et puudusi kõrvaldada ei saa. Toetuse tagasinõudmise otsus tuleb teha näiteks ka siis, kui selgub, et toetust on välja makstud mitteabikõlbliku kulu hüvitamiseks. Sellisel juhul kaalutusõigus, kas teha toetuse tagasinõudmise otsus või mitte, puudub. Kaalutusõigus puudub ka juhul, kui toetuse andmine ei ole kooskõlas riigiabi ja vähese tähtsusega abi andmise regulatsiooniga. Toetuse tagasinõudmise otsus tehakse kaalutusõiguse alusel, kui toetuse saaja on rikkunud toetuse saaja kohustust või jätnud täitmata nõude, mis on mõjutanud või võib mõjutada kulude abikõlblikkust. Siin peetakse silmas olukorda, kus toetuse saaja ei järgi menetluskorda või ei täida kohustust või nõuet. Näiteks on kahjustatud rahaliste vahendite säästliku kasutamise põhimõtet. Kui toetuse andjal ei ole võimalik realselt rikkumise rahalise mõju suurust hinnata, võib ta kaalutusõigusele tuginedes vähendada toetust vastavalt rikkumise raskusele. Toetus nõutakse tagasi osaliselt või täielikult ka siis kui toetuse saaja ei võimalda Päästeametil teha kohapealset kontrolli, auditit või järelevalvet või ei anna nõutud tähtpäevaks kontrollija käsutusse kõiki soovitud andmeid või dokumente või takistab muul moel tahtlikult kontrollija tegevust.

Toetuse tagasinõudmise asjaolud võivad selguda ka parandustööde käigus. Kuna toetatavaid tegevusi võib teha peale toetuse rahuldamise otsust, siis võivad toetust välistavad asjaolud ilmsiks tulla ekspertiiside või auditite järgselt, näiteks ehitise auditi alusel tunnistatakse eluruum elamiskõlbmatuks. Kui eluruum tunnistatakse elamiskõlbmatuks, ei ole otstarbekas remontida ahju, elektrisüsteemi vms.

Lõike 3 kohaselt tuleb toetuse andjal põhjendada toetuse tagasinõudmise määra tagasinõudmise otsuses. Tagasinõudmise määra puhul on tegemist toetuse andja kaalutusõigusega ning selle otsuse kujunemine peab olema toetuse saajale arusaadav.

Lõige 4 sätestab toetuse tagasinõudmise või osalise tagasinõudmise otsuses esitatavad andmed.

Lõike 5 kohaselt saadab toetuse andja tagasinõudmise või osalise tagasinõudmise otsuse toetuse saajale elektrooniliselt. Toetuse tagasinõudmise otsus, kui haldusakt, hakkab haldusmenetluse seaduse § 61 lõike 1 järgi kehtima alates selle teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest koostöös haldusmenetluse seaduse § 62 lõike 2 punktiga 2, mille kohaselt tuleb haldusakt teha menetlusosalisele kättetoimetamisega teatavaks, kui varasem haldusakt tunnistatakse kehtetuks või seda muudetakse. Toetuse saaja peab toetuse tagasi maksma toetuse tagasinõudmise otsuses näidatud summas ja tähtajaks. Kui toetuse tagasinõudmise otsuse sisuks on kogu toetus tühistada, tuleb toetuse tagasinõudmise otsus tunnistada kehtetuks. Seda ka seetõttu, et kui määratud toetust toetuse tagasinõudmise otsuse tõttu saada ei ole, lõpevad taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamisel ka toetuse saaja muud kohustused, näiteks viia toetatavad tegevused lõpuni. Enne toetuse tagasinõudmise otsuse tegemist tuleb anda toetuse saajale võimalus asjaolusid selgitada. Sellega tagatakse, et toetuse saaja on tema suhtes

käimas olevast menetlusest teadlik ning ta on saanud otsustamisel teada olevaid asjaolusid selgitada ja toetuse andja on saanud neid otsuse tegemisel arvesse võtta.

Lõikes 6 sätestatakse, et põhjendatud juhul võib toetuse saaja taotleda toetuse tagasimaksmise ajatamist, kui korraga maksmine seab toetuse saaja olulisel määral makseraskustesse. Toetuse saaja võib taotleda tagasinõude ajatamist kümne tööpäeva jooksul toetuse tagasinõudmise otsuse kättesaamisest arvates. Ajatamise taotluses tuleb esitada ajatamise vajaduse põhjendus ja soovitud ajatamise kava.

Lõige 7 kohustab kõiki toetuse tagasinõudmise, tagasimaksmise ning toetuse andmisel ja kasutamisel toimunud rikkumisega seotud dokumente toetuse saajal ja toetuse andjal säilitada raamatupidamise seaduse §-s 12 sätestatud tähtaja lõpuni.

6. peatükk. Poolte õigused ja kohustused

Paragrahviga 21 kehtestatakse toetuse saaja õigused ja kohustused.

Lõikes 1 on nimetatud toetuse saaja õigused.

Punkti 1 kohaselt on toetuse saajal õigus saada toetuse andjalt teavet ja nõuandeid, mis on seotud toetuse kasutamist puudutavates õigusaktides sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustustega. Toetuse saaja võib pöörduda toetuse andja poole saamaks juhiseid toetuse taotlemise ja tehtud otsuste osas.

Punkti 2 kohaselt on toetuse saajal õigus taotleda nõusolekut teha projekti tegevustes või eelarves põhjendatud muudatusi.

Punktis 3 rõhutatakse üle toetuse saaja õigus toetusest igal ajal loobuda ja saadud toetus tagastada.

Lõikes 2 punktides 1–16 loetletakse toetuse saaja kohustused, mis rakenduvad alates taotluse rahuldamise otsuse jõustumisest. Toetuse saaja peab tagama eelnõus sätestatud kohustuste täitmise ja eduka elluviimise taotluse rahuldamise või osalise rahuldamise otsuses ja eelnõus fikseeritud tingimuste kohaselt.

Punkti 1 kohaselt peab toetuse saaja viima projekti ellu rahuldatud taotluse kohaselt ehk seal nimetatud eesmärkidel kavandatud tegevuste abil ning saavutama tema enda kavandatud tulemused. Projekti eesmärgid ja tulemused ning nende saavutamiseks kavandatavad tegevused peavad olema kooskõlas eelnõus määratletud võimalustega.

Punkti 2 kohaselt peab toetuse saaja järgima projekti elluviimisega seotud teenuste ostmisel riigihangete seaduse põhimõtteid ka siis, kui ta ei ole hankija riigihangete seaduse tähenduses. Kui toetuse saaja ei ole hankija riigihangete seaduse tähenduses, peab ta tõendama, et ostu maksumuse kujunemisel on järgitud riigihangete seaduse §-s 3 sätestatud nõudeid. Riigihangete seaduse tähenduses mittehankijate kohustust ühtlustatakse riigihangete seaduse tähenduses hankijate kohustusega, sest mõlemal juhul on tegemist avaliku ressursi kasutamisega. Toetuse saaja peab võtma võrreldavad hinnapakumised.

Punktide 3 ja 14 kohaselt peab toetuse saaja koos aruandega tagastama kasutamata toetuse ja toetuse tagasinõudmise otsuse kohase toetuse.

Punkti 4 kohaselt on toetuse saajal kohustus, mis hõlmab üldist korrektsust teabe ja aruannete esitamisel, sealhulgas arusaadavate selgituste andmist, õigete ja täielike andmete ning nõutud dokumentide tähtaegset esitamist. Nimetatud nõue hõlmab ka seda, et kulu ja maksmist tõendavad dokumendid peavad vastama raamatupidamisarvestuses kehtivatele nõuetele.

Punktide 5—7 kohaselt peab toetuse saaja pidama raamatupidamisarvestust toetuse kohta, säilitama projekti kulu- ja maksedokumentid muudest toetuse saaja kulu- ja maksedokumentidest selgelt eristatavalt ning katma kõik projekti kulud pangäulekandega.

Punktide 8—10 kohaselt peab toetuse saaja aitama kaasa toetuse andja kontrollile või auditeerimisele, sest eelkõige on toetuse saaja kohustatud tõendama kulude abikõlblikkust ning esitatud teabe õigsust, sealhulgas peab toetuse saaja esitama asjakohased raamatupidamis- ja pangadokumendid, lepingud ja juhtimisotsused, et veenda toetuse andjat, et tegemist ei ole pettuse ega topeltfinantseerimisega ning täiendavat tuluaallikat ei ole tekkinud. Nimetatud kohustuse rikkumine võib kaasa tuua toetuse vähendamise ja toetuse tagasinõudmise eelkõige seetõttu, et kulu abikõlblikkuses või kohustuste täitmisel ei saa veenduda. Toetuse saaja peab tagama, et lähtutakse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttest, mida tuleb rakendada ka projekti elluviimisega seotud finantsandmete kajastamisel. Projekti finantsandmed, st projektiga seotud kulud ja nende maksumus peavad olema üheselt eristatavad, sealjuures see, millised neist on käsitletavad abikõblikena. Nimetatud kohustuse rikkumine võib kaasa tuua toetuse tagasinõudmise otsuse, kuna võib tekkida kahtlus, et kogu projektiga seotud finantsteave ei ole tuvastatav ehk ei ole usaldusväärne. Üldjuhul viiakse toetuse andja poolt läbi kontroll, audit viiakse läbi kui on vajalik projektiga seotud dokumentide põhjalikum läbivaatamine.

Punkti 11 kohaselt on toetuse saajal kohustus säilitada kulu abikõlblikkust tõendavad dokumendid ja muud tõendid raamatupidamisseaduses kehtestatud tingimuste kohaselt. Selle kohustuse järgmisel tuleb aga arvesse võtta, et kui muust seadusest või näiteks Euroopa Liidu riigiabi reeglitest tuleneb siiski pikem dokumentide või andmete säilitamise kohustus, siis tuleb järgida pikemaid tähtaegu.

Punktide 12 ja 13 kohaselt peab toetuse saaja teavitama viivitamata vähemalt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis toetuse andjat taotluses esitatud või projekti elluviimisega seotud andmete muutumisest. Toetuse andja hindab saadud teabe alusel, kas projekti rakendamistingimused või toetuse andmise eeldused on endised või vajab taotluse rahuldamise otsus muutmist. Toetuse saaja peab taotlema nõusolekut toetuse kasutamise tingimuste, sealhulgas projekti tegevuste, tulemuste, eelarve ja tähtaegade muutmiseks, kui muudatus eeldab taotluse rahuldamise otsuse muutmist.

Punkti 15 kohaselt peab toetuse saaja taotlema toetuse andjalt nõusolekut taotluses sisalduva projekti tegevuste muutmiseks.

Punkti 16 kohaselt kandma kõik kulud, mis tulenevad objekti kallinemisest võrreldes taotluse rahuldamise otsuses kajastatud summaga.

Paragrahviga 22 kehtestatakse toetuse andja õigused ja kohustused.

Lõike 1 punktidega 1—4 sätestatakse toetuse andja õigus kontrollida projekti elluviimist ning nõuda asjakohaste täiendavate andmete esitamist. Ühtlasi antakse toetuse andjale õigus teha abikõblike kulude kontrolli toetuse saaja juures kohapeal. Kohapealse kontrolli käigus saab tuvastada toetuse saaja kohustuste täitmist, sealhulgas projekti tegevuste toimumist ja edenemist ehk toetuse andmise aluseks olevate tulemuste saavutamist, projekti kulude ja tulude kohta eraldi arvepidamise olemasolu ning tehingute kajastamist raamatupidamises. Kohapealse kontrolli käigus kontrollitakse ka toetuse andjale abikõblike kulude kohta esitatud dokumentide vastavust originaalile. Samuti on toetuse andjal õigus tunnistada taotluse rahuldamise otsus või selle osa kehtetuks ning teha toetuse tagasinõudmise otsus (sisuliselt toetuse vähendamise või tühistamise otsuseid).

Lõike 2 punktides 1—11 kehtestatakse toetuse andja kohustused. Toetuse andja kohustub kuulutama välja taotlusvooru oma veebisaidil, menetlema taotlused ning maksma rahuldatud taotluse alusel toetust, kontrollima kulude abikõblikkust ja vajadusel tegema toetuse tagasinõudmise otsuse.

Paragrahv 23 reguleerib vaide esitamist ja menetlemist. Toetuse andja otsuse või toimingu peale võib esitada vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras. Vaide lahendab toetuse andja.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõuga ei võeta üle ega rakendata Euroopa Liidu õigust. Eelnõu on kooskõlas Euroopa Komisjoni määruse (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 2023/2831, 15.12.2023) ja Euroopa Komisjoni määruse (EL) 2023/2832 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 2023/2832, 15.12.2023).

4. Määruse mõjud

4.1 Sotsiaalne mõju

Sihtrühm: kohalik kogukond

Mõju ulatus: Toetuse andmisel toimetulekuraskustes isikutele või leibkonnale (lastega pere; erivajadusega inimene või eakas) tõstetakse kogukondade turvalisust läbi ohutumate eluruumide, suurendatakse üldiselt elanikkonna ohuteadlikkust ning kujundatakse inimestes õnnetusi ennetavaid hoiakuid ja käitumist ning seeläbi vähendatakse tuleõnnetusi. Toetuse abil on võimalik muuta eluruumid ohutumaks ning seeläbi vähendada inimeste hukkumist tuleõnnetustes.

Mõju avaldumise sagedus ning ebasoovitava mõju esinemise risk on **väike**. Eelnõu rakendamise kaasnep sihtgrupile pigem positiivne mõju, kuna eluruumid on võimalik muuta ohutumaks ilma elanike endi rahalise panuseta.

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju sihtrühmale on **pigem oluline**, kuid positiivne.

4.2. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele

Sihtrühm 1: Päästeamet

Mõju ulatus: Eelnõu rakendamise kaasnep mõningane töökoormuse kasv Päästeametile, kuid kuna toetusvooru läbiviimine ei ole toetuse andja jaoks sisuliselt uus tegevus, ei teki eelduslikult vajadust lisatöökohtade järele. Võrreldes Päästeameti kõigi ülesannetega on mõju vähene.

Mõju avaldumise sagedus ning ebasoovitava mõju esinemise risk on **väike**, sest Päästeameti ülesandeid eelnõuga ei muudeta. Seega ei kaasne vajadust muudatustega kohaneda.

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju sihtrühmale on **väheoluline**.

Sihtrühm 2: kohaliku omavalitsuse üksus

Mõju ulatus: Eelnõu rakendamise võib kohaliku omavalitsuse üksusele kaasneda mõningane töökoormuse kasv, kuid kuna toetusvoorus osalemine ei ole toetuse taotleja jaoks sisuliselt uus tegevus, ei teki eelduslikult vajadust lisatöökohtade järele.

Mõju avaldumise sagedus ning ebasoovitava mõju esinemise risk on väike, sest kohaliku omavalitsuse üksuse ülesandeid eelnõuga ei muudeta. Seega ei kaasne vajadust muudatustega kohaneda. Taotlusvoorus osalemine ei ole kohaliku omavalitsus üksuse jaoks kohustuslik.

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju sihtrühmale on **väheoluline**.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise

eeldatavad tulud

Päästeamet teostab kõik tegevused seoses toetuse andmisega ehk korraldab taotlusvooru, menetleb toetuse taotlusi, nõustab taotlejaid ja toetuse saajaid ning tagab toetuse andmise ja kasutamise kontrolli vastavalt määrusele.

Projektkonkurssi rahastatakse Päästeameti eelarvest. Määruse rakendamisega ei kaasne täiendavaid riigieelarvelisi tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist, sest eelnõuga ei kaasne lisategevusi ja seega ei ole vaja planeerida kohanemiseks lisaega.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS vahendusel kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile ja arvamuse avaldamiseks Päästeametile ning Eesti Linnade ja Valdade Liidule.